

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2819

Vragen van het lid **Jasper van Dijk** (SP) aan de Minister van Buitenlandse Zaken over *de escalatie van geweld in Palestina en Israël* (ingezonden 12 mei 2021).

Antwoord van Minister **Blok** (Buitenlandse Zaken) (ontvangen 20 mei 2021).

Vraag 1, 2, 3 en 4

Wat is uw reactie op het snel escalerende geweld in Palestina en Israël? Kunt u bevestigen dat inmiddels tientallen Palestijnen door geweld van de kant van Israël zijn gedood, inclusief burgers?¹ Hoeveel doden zijn er aan Israëliëse kant gevallen?

Deelt u de opvatting dat dit geweld per direct dient te stoppen en dat in de kern dit geweld een gevolg is van de voortdurende bezetting van Palestijns gebied? Zo nee, wat is dan uw analyse?

Wat is uw oordeel over het bericht «Onrust in Jeruzalem: een opeenstapeling van incidenten»?²

Antwoord 1, 2, 3 en 4

Het kabinet is zeer bezorgd over de situatie in Israël en de bezette Palestijnse gebieden, inclusief Oost-Jeruzalem. Het kabinet betreurt de burgerslachtoffers die met de snel escalerende geweldspiraal gevallen zijn: op moment van schrijven gaat het volgens cijfers van UN OCHA om 217 Palestijnse doden, en 10 Israëliëse slachtoffers.

Nederland heeft er bij alle partijen op aangedrongen om onmiddellijk te de-escaleren en tot een staakt-het-vuren te komen. Nederland veroordeelt de niet-onderscheidende beschietingen vanuit Gaza op Israël. Het kabinet roept alle partijen met klem op om burgerdoden aan beide zijden te voorkomen, en zich te houden aan hun internationaalrechtelijke verplichtingen. Israël moet, als sterk land, juist diens verantwoordelijk nemen en bij zijn zelfbescherming proportioneel handelen binnen de grenzen van internationaal recht.

Voor een overzicht van de stappen die Nederland tot op heden genomen heeft, verwijs ik u naar de Kamerbrief en geannoteerde agenda voor de informele bijeenkomst van de Ministers van Buitenlandse Zaken, d.d. 17 mei

¹ <https://www.aljazeera.com/news/2021/5/10/palestinians-20-killed-in-fighting-including-9-children>

² <https://nos.nl/artikel/2379860-onrust-in-jeruzalem-een-opeenstapeling-van-incidenten>

jl., Kamerstuk 23 432, nr. 481 en het verslag van deze bijeenkomst, d.d. 19 mei jl., Kamerstuk 21 501-02, nr. 2346.

Vraag 5

Deelt u de mening dat de huisuitzetting van Palestijnse families in Oost-Jeruzalem volstrekt onacceptabel is? Zo ja, welke gevolgen verbindt u hieraan?

Antwoord 5

Het kabinet is bezorgd over de dreigende uithuiszetting van vier Palestijnse families in Sheikh Jarrah (Oost-Jeruzalem). Dit soort unilaterale acties is in strijd met internationaal recht en ondermijnt de kansen op een oplossing voor Jeruzalem, als deel van de twee-statenoplossing en kan leiden tot verdere escalatie. Dat heeft het kabinet ook uitgesproken in bilaterale contacten met de Israëlische regering. Met het oog op de-escalatie is het positief dat de rechterlijke uitspraak over deze dreigende uithuiszetting voorlopig is uitgesteld. Nederland heeft bij Israël aangedrongen op een blijvende oplossing zodat deze mensen in hun huis kunnen blijven wonen. Zie voorts ook de Kamerbrief over *Ontwikkelingen in Jeruzalem, Gaza en Israël*, die Uw Kamer op 17 mei 2021 is toegekomen, Kamerstuk 23 432, nr. 481.

Vraag 6

Hoe staat het met de uitvoering van de motie-Karabulut c.s. om in kaart te brengen welke stappen tegen Israël gezet kunnen worden als tot annexatie van Palestijns gebied wordt overgegaan?³

Antwoord 6

Nederland heeft zich zowel bilateraal als in EU-verband actief ingezet voor het voorkomen van de annexatie die vorig jaar dreigde plaats te vinden. Na brede internationale druk, maar ook als gevolg van de normalisatieovereenkomst tussen Israël en de VAE, besloot Israël om de annexatieplannen tot nader order op te schorten. Het kabinet blijft er bij Israël op aandringen deze opschorting definitief te maken.

In lijn met de motie-Karabulut c.s. zal het kabinet doorgaan met het overleg met andere EU-lidstaten en andere internationale partners over stappen die gezet zouden kunnen worden, indien daadwerkelijk annexatie zou plaatsvinden.

Vraag 7

Welke maatregelen gaat u – al dan niet in Europees verband – nemen tegen Israël? Bent u bereid om er in EU-verband voor te pleiten dat de associatieovereenkomst met Israël opgeschort wordt?

Antwoord 7

Nederland heeft in EU-verband de Hoge vertegenwoordiger gevraagd met voorstellen te komen voor een actieve rol in het MOVP, onder meer voor de wederopbouw van Gaza en de intra-Palestijnse verzoening, waarbij lessen getrokken worden uit de ervaringen na 2014. Een opschorting van het associatieakkoord met Israël is niet aan de orde. Het associatieakkoord vormt de politieke en juridische basis voor de samenwerking tussen de EU en Israël en is daarmee een belangrijk instrument in de relatie. Nederland en de EU voeren op tal van terreinen, en op alle niveaus, een intensieve dialoog met Israël. Deze dialoog en politiek engagement maken het juist mogelijk om zorgen over te brengen en zaken aan de orde te stellen.

Vraag 8

Deelt u de mening van Human Rights Watch (HRW) dat Israël een apartheidsregime voert?⁴ Zo nee, waarom niet?

³ Kamerstuk 32 735, nr. 301. Zie ook: <https://www.parool.nl/nederland/kamer-wil-stappen-tegen-israel-na-annexatie-palestijns-gebied~beb9b726/?referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.nl%2F>

⁴ <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/rapport-human-rights-watch-israel-is-apartheidsstaat-en-vervolgt-palestijnen~b27ea5af/>

Antwoord 8

Het kabinet is terughoudend met het gebruiken van kwalificaties zoals «apartheid». Zoals ook in het rapport is genoemd, is een dergelijke kwalificatie nog nooit door een (internationale) rechter vastgesteld. Het kabinet verwijst in dit verband naar het gezamenlijke advies van de Commissie van Advies inzake Volkenrechtelijke Vraagstukken (CAVV) en de Extern Volkenrechtelijk Adviseur (EVA) van 3 maart 2017 inzake mogelijkheden, betekenis en wenselijkheid van het gebruik door politici van de term genocide en de reactie van het kabinet hierop van 22 december 2017. Het gezamenlijke advies van de CAVV en de EVA heeft ook betrekking op de kwalificatie van misdrijven tegen de menselijkheid, zoals «apartheid». Zie ook de antwoorden op vragen hieromtrent van het lid Simons, Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2020–2021, nr. 2817.

Vraag 9

Bent u het eens met HRW dat «de Israëlische regering bewust beleid voert om de heerschappij van Joodse Israëliërs over Palestijnen te handhaven, en dat de rechten van Palestijnen in de bezette gebieden, inclusief Oost-Jeruzalem, ernstig worden geschonden»?

Antwoord 9

Aangezien de gehele Westelijke Jordaanoever, net als de rest van de Palestijnse gebieden, bezet gebied betreft is in dit gehele gebied volgens Nederland en de EU conform het internationaal recht het bezettingsrecht van toepassing. Daarbij moet worden voldaan aan alle waarborgen die worden vereist door het bezettingsrecht en de mensenrechtenverdragen waarbij Israël partij is (zie ook de antwoorden op Kamervragen van het lid Van den Hul d.d. 12 februari 2021 (Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2020–2021, nr. 1685). Israël mag als bezettende mogendheid volgens het bezettingsrecht in bezet gebied gebruikmaken van militaire rechtbanken om personen te vervolgen voor handelingen die in strijd zijn met veiligheidsmaatregelen die de bezettende mogendheid daar heeft getroffen in overeenstemming met het humanitair oorlogsrecht.

Het kabinet is bezorgd dat er in de praktijk grote rechtsongelijkheid bestaat, bijvoorbeeld in de wijze waarop Israël optreedt tegen stenengooien door inwoners van nederzettingen en bij hetzelfde vergrijp door Palestijnen. Een ander voorbeeld vormt de Israëlische wetgeving die ertoe leidt dat Joodse Israëliërs eigendom kunnen claimen op grond en huizen in Oost-Jeruzalem die Joods bezit waren voor 1948, het ontstaan van de staat Israël. Palestijnen kunnen dat niet voor bezittingen in West-Jeruzalem of elders in Israël die zij verloren hebben in 1948. In Jeruzalem dreigen meer dan 1.000 mensen hun huis te moeten verlaten ten faveure van kolonisten op basis van deze wetgeving die discriminerend is en strijdig met internationaal recht.

Vraag 10

Heeft het voor uw omgang met Israël enige betekenis dat een vooraanstaande mensenrechtenorganisatie het Israëlische beleid als apartheid duidt? Zo ja, welke? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 10

Het kabinet neemt de bevindingen en het rapport van HRW serieus en is van mening dat Israël de dialoog moet aangaan over de inhoud van het rapport. Zie ook het antwoord op vraag 8.

Vraag 11

Bent u bereid zorgvuldig en diepgaand te reageren op het rapport van HRW?

Antwoord 11

Ja. Zie de antwoorden op de Kamervragen van het lid Simons (BIJ1) Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2020–2021, nr. 2817